

Jakobsbogen om Al-Mansurs plyndring af Nordspanien og Santiago de Compostela i 997

Nedenstående tekst stammer fra 'Liber Sancti Jacobi' også kaldet Jakobsbogen eller Codex Calixtinus.¹ Teksten er forfattet omkring år 1140 af munke fra Cluny-klostret og Saint-Denis klostret i Paris. Det meste af Jakobsbogen indeholder helgenberetninger om Skt. Jakob og råd og vejledning til kristne pilgrimme på ruten til Compostela, men i den fjerde bog findes nedenstående tekst som ét af tre bilag til 'Historia Turpini'. Heri beskrives den muslimske krigsherre Al-Mansur fra Córdoba-kalifatet og hans plyndringstogt mod kongeriget León i år 997. Under togtet blev domkirken i Santiago de Compostela hærget og plyndret af Al-Mansurs hær, som tvang kristne krigsslaver til at bære olielamper fra domkirken tilbage til Córdoba, hvor Al-Mansur brugte dem som udsmykning i en ny moské. Som kilde har beretningen mytologisk karakter, men bygger på ældre kilder og beretninger fra spanske klostre af cluniacenserordenen. Historien om Al-Mansurs plyndring af domkirken i Compostela er historisk og bekræftes af andre kilder, men meget i kilden kan læses som levn om 1100-tallets korsfarerideologi og klare bevidsthed om religionskonfliktens baggrund i islams ekspansion og troskonflikten i Spanien.

Det er vor pligt at skrive om, hvad der skete med landet Galicien efter Karl den Stores død. Fredden varede der længe efter dette, men dernæst rejste sig i Córdoba ved Djævelens tilskyndelse en saracener ved navn Al-Mansur, som erklærede at han selv ville erobre de lande i Galicien og Spanien, som Karl den Store for længe siden havde taget fra hans forgængere. Han samlede alle sine talrige styrker, plyndrede og hærgede landet overalt og nåede endeligt Compostela, og han tog plyndringsgods i alt, hvad han der fandt. På tilsvarende vis plyndrede han på skammeligste vis hele apostlens kirke,² idet han stjal manuskripter og sølvborde og klokker og anden udsmykning. Saracenerne havde indlogeret sig med deres heste i kirken, og dette onde folk begyndte at indtage deres måltid foran selve alteret for apostlen. Ved guddommelig gengældelse blev nogle af dem ramt af dårlig mave og udløste indholdet af deres maver ud gennem deres bagdele. Andre mistede synet på deres øjne og vandrede blinde rundt i kirken og i byen. Hvad skete der så? Al-Mansur blev selv ramt af denne lidelse og blev helt blind og efter råd fra en af sine fanger, som var præst i samme kirke, begyndte han at påkalde de kristnes Gud om hjælp med disse ord: 'Åh, Gud for de kristne, Skt. Jakobs Gud, Skt. Marias Gud, Skt. Peters Gud, Gud for Skt. Martin og alle kristne, hvis du vil føre mig tilbage til min tidligere sundhedstilstand, så vil jeg afsværge min gud Muhammed og vil ikke komme tilbage til den store Skt. Jakobs land for at plyndre. Åh, du store Skt. Jakob, hvis du gør min mave rask igen og mine øjne, vil jeg tilbagelevere alt, hvad jeg har stjålet fra din helgengrav.' Efter fjorten dage var alt leveret tilbage i dobbelt værdi til kirken og Al-Mansur blev rask igen og rejste bort fra Skt. Jakobs land, idet han lovede aldrig at vende tilbage på plyndringstogt til disse steder og idet han forkyndte storheden af Skt. Jakob og de kristnes Gud.

Dernæst hærgede han andre dele af Spanien og han kom til et sted ved navn Orniz,³ hvor der var en prægtig og meget smuk klosterkirke indviet til Skt. Romanus med værdigenstande som

¹ Se også uddrag samme tekst:

http://www.centerforhistorieformidling.dk/middelalderen/jakobsbogen_om_karl_den-store.html

² Skt. Jakobs domkirke i Santiago de Compostela

³ Orniz: Ukendt sted i Spanien – muligvis San Roman de Tobillas ved León eller San Román de Entrepeñas ved Saldaña, hvor der var cluniacensiske klostre med franske forbindelser?

kåber, fine manuskripter og sølv kors og med lysekroner udsmykket af guld. Den unævnelige Al-Mansur plyndrede det for alt, hvad han fandt i det og ødelagde desuden klostret. Mens han opholdt sig på det sted med sin hær, så en af hans officerer, da han gik ind i kirken, de smukkeste stensøjler, som var bedækket med guld og sølv og som bar kirkens tag. Anført af ondskab og grådighed indførte han en kile i en af søjlernes base. Da han med kraftige slag af en tung hammer bankede kilen ind, forsøgte han at få hele kirken til at bryde sammen, men ved guddommelig indgriben blev manden forvandlet til sten. Denne sten i form som en mand står stadig i kirken i dag, farvet på nøjagtig samme måde som den uniform, som saraceneren dengang havde på. Pilgrimme, som rejser dertil, fortæller at stenen afgiver en stank. Da Al-Mansur så dette, sagde han til sine tjenere: 'De kristnes Gud er meget prisværdig med sådanne tilhængere, for når de har taget afsked med dette liv, så straffer de retfærdigt de levende, som krænker dem, i ét tilfælde ved at gøre en mand blind og i et andet tilfælde ved at forvandle ham til sten. Skt. Jakob tog mit syn, Skt. Romanus forvandlede en mand til sten. Men Jakob er mere nådig end denne Romanus. Skt. Jakob så i nåde til mig og gav mig mit syn tilbage, men Romanus nægter at give mig den mand tilbage, som han forvandlede til sten. Lad os derfor hurtigt drage væk igen fra dette sted.'

Dernæst drog denne hedning i forvirring bort igen med sin hær. Bagefter gik der lang tid, før end han igen turde angribe Skt. Jakobs lande. Lad de, som ønsker at angribe dette land vide, at vil være forbandet i al evighed. De, som beskytter dette land mod saracenernes magt, vil blive belønnet med velvilje i himlen.

'Liber Sancti Jacobi' om Almansurs plyndringstog i Nordspanien oversat af M. Pihl efter C. Smith (red.): *Christians and Moors in Spain*, vol. 1, 711-1150, Warminster (1988), s. 77-79.